

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Marcin Graczyk
Protokolant:	Nikoła Kaczorowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 czerwca 2019 r. w Warszawie

sprawy M. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o wypłatę emerytury

na skutek odwołania M. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 31 grudnia 2018 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że podejmuje wypłatę emerytury M. Ł. od dnia 1 listopada 2018 roku,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz M. Ł. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Dnia 20 lutego 2019 r. **M. Ł.**, reprezentowany przez pełnomocnik, wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 31 grudnia 2018 r. znak: (...) w przedmiocie przyznania odwołującemu prawa do emerytury od 1 listopada 2018 r. i jednoczesnego jej zawieszenia z uwagi na zbieg z prawem do emerytury wypłacanej przez Wojskowe Biuro Emerytalne. Pełnomocnik odwołującego wniosła o odwieszenie ubezpieczonemu emerytury w wysokości obliczonej przez ZUS w zaskarżonej decyzji i wypłatę należnych świadczeń wraz z odsetkami za każdy dzień opóźnienia w wypłacie renty oraz zasądzenie od organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik wyjaśniła, że odwołujący ma przyznane prawo do emerytury wojskowej decyzją (...) z 16 grudnia 1994 r., obecnie w wymiarze procentowym wynoszącym 75%. Zgodnie z ostatnią decyzją waloryzacyjną z 2018 roku odwołujący otrzymuje emeryturę w kwocie 2.660,20 zł. Ponadto, po przejściu na emeryturę wojskową odwołujący był zatrudniony w (...) S.A. w okresie od października 1994 r. do lipca 2014 r. w wymiarze

całego etatu. Na tle powyższych okoliczności i skarżonej decyzji ZUS pełnomocnik odwołującego wskazała, że mimo lat partycypowania

w powszechnym systemie emerytalnym i opłacania składek nie może korzystać z emerytury przyznanej przez ZUS, w praktyce więc odłożone przez niego w systemie mające dać ekwiwalent w postaci zabezpieczenia świadczenia emerytalnego przepadają.

Sytuacja odwołującego jest przy tym niekorzystna również ze względu na fakt, że rozpoczął służbę wojskową przed 1 stycznia 1999 r., zaś tacy emeryci wojskowi mogą wyłącznie doliczać lata swojej pracy zawodowej do podstawy wymiaru emerytury do osiągnięcia podstawy w wysokości 75%, z kolei emeryci wojskowi, którzy rozpoczęli służbę od 1 stycznia 1999 r., mogą pobierać dwa świadczenia. Przepisy nie precyzują jak należy postąpić w sytuacji, gdy emeryt pobiera emeryturę wojskową i nie może jej podwyższyć poprzez doliczenie dalszych okresów pracy, a jednocześnie na podstawie tych dalszych okresów zatrudnienia nabył prawo do świadczenia w systemie powszechnym (odwołanie k. 3-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 13 marca 2019 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy wyjaśnił, że odwołujący posiada uprawnienia do emerytury wojskowej przyznanej na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, wobec czego skarżoną decyzją Oddział przyznał odwołującemu emeryturę w oparciu o art. 26 ustawy emerytalnej, przy czym wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na pobieranie przez odwołującego emerytury z Wojskowego Biura Emerytalnego. Organ rentowy wskazał przy tym, że zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej osoba pobierająca emeryturę mundurową spełniająca także przesłanki do nabycia prawa do emerytury z FUS może nabyć prawo do tej emerytury i wybrać emeryturę z systemu powszechnego jako jedno z dwóch zbiegających się świadczeń. Ubezpieczony nie złożył jednak wniosku o podjęcie wypłaty emerytury z FUS, a ponadto Zakład nie posiada informacji, czy odwołujący wystąpił o zawieszenie emerytury wojskowej (odpowiedź na odwołanie k. 11 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący M. Ł. posiada uprawnienia do emerytury wojskowej od dnia 1 października 1994 r. Prawo do ww. emerytury zostało odwołującemu przyznane na mocy decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego z dnia 16 grudnia 1994 r. znak: (...) oraz na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Do ustalenia prawa do emerytury wojskowej oraz wysokości świadczenia uwzględniono:

- okres służby wojskowej – w okresie od 25 września 1971 r. do 30 września 1994 r. w łącznym wymiarze 23 lat, w tym 8 lat i 5 dni jak okres służby wojskowej ponad 15 lat;
- okresy składkowe poprzedzające służbę do 3 lat – okres pracy od 1 września 1968 r. do 30 czerwca 1971 r. w Zespole Elektrowni (...) - K. w Elektrowni (...) na stanowisku elektromechanik – uczeń – pracownik młodociany w wymiarze 2 lat, 9 miesięcy i 29 dni.

Na dzień przyznania odwołującemu emerytury jej wymiar procentowy wynosił 67,95% (decyzja (...) ws. przyznania emerytury z 16.12.1994 r. k. 7-8 a.s.; świadectwo pracy z 21.09.1994 r. k. 13 a.r.; pismo z (...) z 18.12.2018 r. k. 18 a.r.).

Po przejściu na emeryturę wojskową M. Ł. był zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...) w W., gdzie pracował w okresie od 3 października 1994 r. do 31 lipca 2014 r. na podstawie umowy o pracę (świadectwo pracy z 31.07.2014 r. k. 14 a.r.).

Decyzją z dnia 9 października 2008 r. Wojskowe Biuro Emerytalne zmieniło wysokość emerytury wojskowej odwołującego ustalając jej wymiar procentowy na 85,94% przy zachowaniu zasady nieprzekraczania 75% podstawy wymiaru. Zmieniając wysokość emerytury (...) doliczył okres ubezpieczenia odwołującego w systemie powszechnym od 3 października 1994 r. do 31 grudnia 1998 r. oraz od 1 stycznia 1999 r. do 30 czerwca 2008 r. na podstawie art. 14 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Ponadto decyzją z dnia 9 marca 2018 r. dokonano waloryzacji emerytury wojskowej odwołującego, w wyniku czego od dnia 1 marca 2018 r. wynosiła 2.660,20 zł (decyzja (...) ws. zmiany wysokości emerytury z 09.10.2008 r. k. 9 a.s. oraz waloryzacji emerytury z 09.03.2018 r., k. 10 a.s.; pismo z (...) z 18.12.2018 r. k. 18 a.r.).

W dniu 21 listopada 2018 r. odwołujący złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę (wniosek o emeryturę k. 1-6 a.r.).

Po rozpoznaniu powyższego wniosku ZUS (...) Oddział w W. wydał w dniu 31 grudnia 2018 r. decyzję znak: (...) na podstawie której przyznał M. Ł. emeryturę od 1 listopada 2018 r. Wysokość emerytury obliczona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej wyniosła 2.606,96 zł. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia – emerytury z (...) o nr (...) informując odwołującego, że może być wypłacone tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez odwołującego (decyzja ZUS z 31.12.2018 r. k. 19 a.r.).

M. Ł. nadal pobiera emeryturę wojskową, nie występował o jej zawieszenie. Poinformował (...) w W. o pozostawianiu przy emeryturze wojskowej pomimo przyznanego mu prawa do emerytury z systemu powszechnego (pismo z (...) w W. z 11.04.2019 r. k. 16 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zebranych w sprawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach rentowych, z wymienieniem kart poszczególnych akt. Dowody te nie budziły zastrzeżeń i zostały uznane przez Sąd w całości za wiarygodne. Stan faktyczny był przy tym bezsporny, spór koncentrował się natomiast na interpretacji przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2018 r. poz. 1270 – dalej jako ustawa emerytalna) świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałym po tych osobach.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub

w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, (...) Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że odwołujący się M. Ł. ma przyznane prawo do emerytury wojskowej od dnia 1 października 1994 r., a jednocześnie – z uwagi na podjęcie zatrudnienia po przejściu na emeryturę wojskową – nabył prawo do emerytury z systemu powszechnego. Na mocy skarżonej decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał odwołującemu się prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, przy czym powołując się na treść ww. przepisów oraz wymienione okoliczności dokonał zawieszenia wypłaty świadczenia z uwagi na pobieranie przez odwołującego emerytury wojskowej, a więc zbieg świadczeń przy możliwości pobierania tylko jednego z nich.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy zważył, że stanowisko organu rentowego jest zbieżne z zasadami wynikającymi z treści ww. przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którymi w przypadku osób uprawnionych do emerytury z ubezpieczenia społecznego w zbiegu z prawem do świadczeń przewidzianych odrębnymi przepisami dotyczącymi zaopatrzenia emerytalnego tzw. służb mundurowych wymienionych w art. 95 ust. 2 tej ustawy wypłaca się wyłącznie jedno z tych świadczeń. Stanowisko to jest wyrażone wprost zarówno w treści ust. 1 powołanego wyżej przepisu, jak i ugruntowane w orzecznictwie. Nie ma zatem wątpliwości, że z treści art. 95 ust. 1 i ust. 2 u.e.r.f.u.s. wynika zasada prawa ubezpieczeniowego, zakładająca prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w tej ustawie, jak również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, między innymi żołnierzy zawodowych (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/1; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 lipca 2016 r., III AUa 1254/15). Również możliwość nabycia obu rodzajów tych świadczeń, tj. przewidzianych dla odrębnych systemów zabezpieczeń społecznych, nie jest równoznaczna z możliwością ich wspólnej wypłaty (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 lipca 2014 r., III AUa 1542/13). Co do zasady więc w razie zbiegu uprawnień do emerytury z dwóch różnych systemów przysługuje tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

W orzecznictwie pojawia się jednak możliwość stosowania wyjątków od powyższej zasady. W wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r. (I UK 426/17), wydanym w stanie faktycznym i prawnym zbliżonym do okoliczności i istoty sprawy niniejszej, Sąd Najwyższy analizował sytuację żołnierzy zawodowych powołanych do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. oraz tych, którzy podjęli służbę po dniu 1 stycznia 1999 r., zgodnie z rozróżnieniem dokonany przez ustawodawcę na tle przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, w kontekście ich uprawnień emerytalnych oraz przez pryzmat zachowania konstytucyjnej zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP. W wywodach poczynionych w powyższym wyroku Sąd Najwyższy zauważył, że nie wszyscy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., mogą faktycznie zrealizować uprawnienie do wykorzystania „cywilnej” wysługi emerytalnej. Wystarczy bowiem odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby (art. 15 ust. 2 i 3) lub z tytułu inwalidztwa wojskowego (art. 15 ust. 4), aby – przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75% (art. 18 ust. 1) – „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia. W takim przypadku emeryt wojskowy, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze. Podobnie rzecz się ma w przypadku tego rodzaju okresów poprzedzających służbę, krótszych niż rok (art. 15 ust. 1 pkt 2-4). W opisanych uwarunkowaniach emeryt wojskowy pozostaje w sytuacji

identycznej jak żołnierz, który rozpoczął służbę po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. – jego emerytura jest obliczana wyłącznie w oparciu

o wojskowy staż emerytalny. Z konstytucyjnej zasady równości wyrażonej w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP – jak wskazywał dalej Sąd Najwyższy – wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej klasy (kategorii). Wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących,

jak i faworyzujących. Zasada równości zakłada jednocześnie różne traktowanie podmiotów różnych, tj. podmiotów, które nie posiadają wspólnej cechy istotnej. Równość wobec prawa to także zasadność wyboru takiego, a nie innego kryterium zróżnicowania, które jednakże musi pozostawać w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji, wagą interesu, któremu zróżnicowanie ma służyć i w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostają naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania oraz z innymi wartościami, zasadami, czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych. Kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu (pobieraniem dwóch świadczeń) żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy

po dniu 1 stycznia 1999 r., to brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą relewantną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej, do nich zaś należą wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. oraz niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. W konkluzji powyższego wyroku Sąd Najwyższy uznał za właściwy kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy

z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach,

a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo

do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku

od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby,

ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego.

Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że wspomniany wyżej

„brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych

i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17, LEX nr 2610283).

Sąd Okręgowy podziela powyższe stanowisko w całości uznając, że przyjęta przez

Sąd Najwyższy interpretacja art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w zakresie sformułowania „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy

z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych”

ma zastosowanie w niniejszej sprawie. Zważyć należy, że okoliczności faktyczne i prawne sprawy, w której orzekał Sąd Najwyższy, oraz sprawy niniejszej, są niemal tożsame.

W sprawie tej skarżący nabył uprawnienia do emerytury wojskowej po 23 latach służby, następnie złożył wniosek o doliczenie do wysługi emerytalnej stażu pracy podjętej

po przejściu na emeryturę wojskową, w wyniku czego przysługująca mu emerytura osiągnęła maksymalną wartość 75% podstawy wymiaru. Jednocześnie organ rentowy odmówił mu wypłaty emerytury przyznanej z systemu powszechnego z uwagi na zbieg świadczeń. Podobna sytuacja miała miejsce w sprawie niniejszej. Niewątpliwie odwołujący poprzez zatrudnienie na podstawie umowy o pracę po przejściu na emeryturę i doliczenie tego okresu składkowego osiągnął maksymalną wartość wojskowego świadczenia emerytalnego wynoszącą 75% podstawy wymiaru, a zatem jedynie w oparciu o zasady obliczania tej emerytury określone w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych

i wynikające z niej ograniczenia nie ma możliwości podwyższenia tego świadczenia, mimo „wypracowania” przez odwołującego dodatkowego okresu składkowego. W sytuacji niniejszej sprawy okres ten miał jednak charakter „ponadwymiarowy” w tym sensie, że z uwagi na osiągnięcie przez odwołującego maksymalnej podstawy wymiaru emerytury wojskowej przewidzianej przepisami ww. ustawy pozostała część „cywilnego” stażu emerytalnego nie mogła zostać uwzględniona w algorytmie obliczania emerytury wojskowej.

Na tle powyższych okoliczności oraz w świetle prezentowanej wyżej interpretacji art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej Sąd Okręgowy uznał za dopuszczalne pobieranie przez odwołującego równolegle dwóch świadczeń – zarówno emerytury wojskowej, jak i emerytury powszechnej.

Mając zatem na względzie powyższe Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie M. Ł. i uznając je za zasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że podjął wypłatę przyznanej mu emerytury od dnia 1 listopada 2018 r. zgodnie z pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w pkt 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ustaloną na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć (...) (k. 23 a.s.).

K.S.